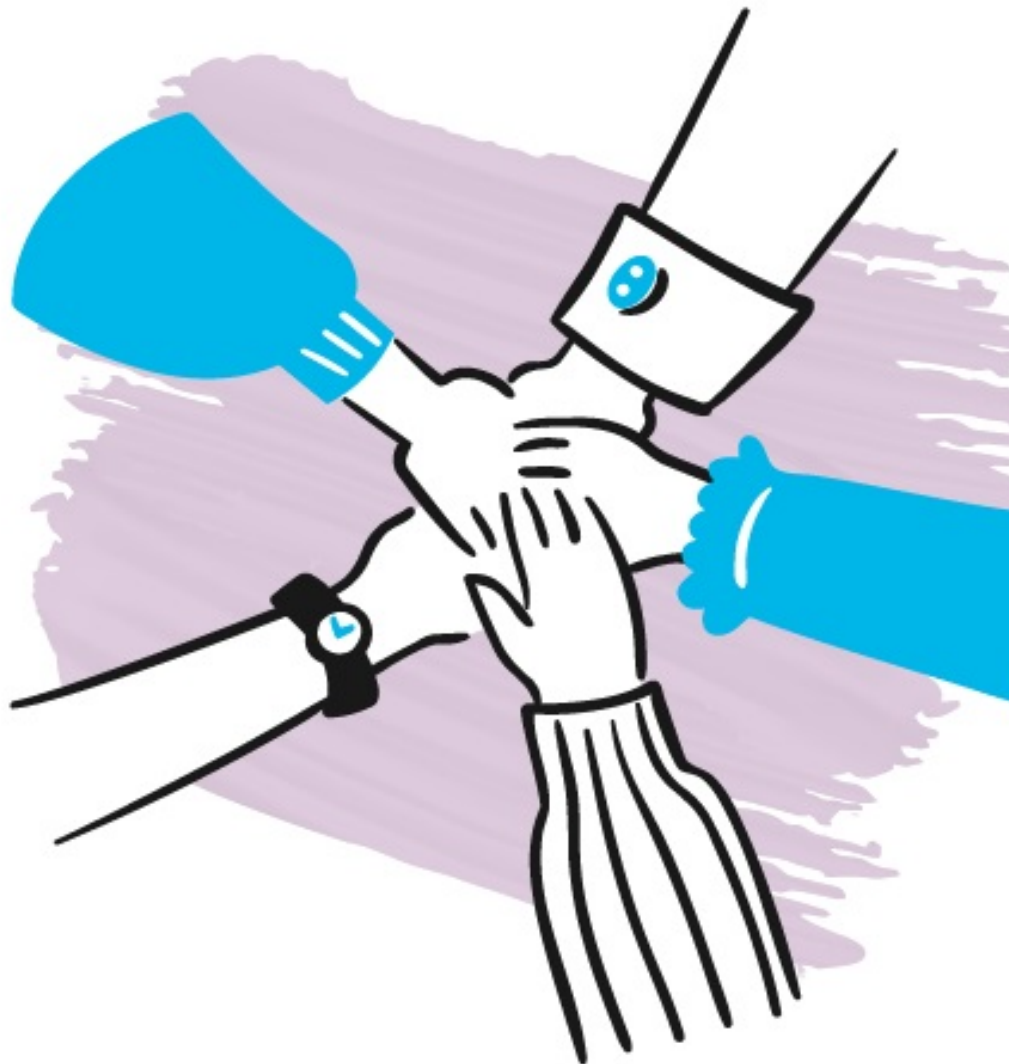

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Vanhusneuvoston vuosiraportti 2025

17.02.2026

Sisällys

ESIPUHE	3
1. Vanhusneuvoston taustaa	4
2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano	5
3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät	6
3.1 Vuoden 2025 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat	7
4. Katse tulevaisuuteen	9

ESIPUHE

Vuotta 2025 voi katsella taaksepäin hieman sekavin mielin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten vanhusneuvoston kannalta. Olemme yhdessä saaneet vietyä eteenpäin tärkeinä pitämiämme asioita ja edistäneet asiakaskeskeistä ajattelua organisaatiossa sekä huolehtineet ikäihmisten huomioimisesta Soiten palvelu- ja hoitoprosesseissa. Toisaalta taloudellinen tilanne ja halu säilyttää itsenäinen oma hyvinvointialue, on pakottanut Soiten tekemään välttämättömiä säästäjiä myös ikäihmisten palveluihin. Aivan vuoden lopussa tehtiin syväanalyysi vuosista 2024–2025 Roidun avoimen palautteen perusteella, koska haluttiin tarkemmin selvittää palvelujemme tilanne, vaikka Soiten NPS luku on koko ajan ollut huippua (vuosi 2024 oli 67 ja vuosi 2025 oli 69). Toiminta on edelleen arvostettua ja asiakas-, potilas- sekä asukasosallisuutta halutaan edelleen kehittää ja palveluprosesseja uudistaa esim. integraatiota hyödyntäen.

Vanhusneuvosto on virallinen vaikuttamistoimintaelin, jonka jäsenet on valittu alueen kahdeksasta kunnasta. Neuvosto on ollut aktiivinen, kantaaottava sekä keskusteleva. Vuoden aikana vanhusneuvosto on antanut monia kehittämisohdotuksia toimi- ja palvelualueille palveluiden ja palveluprosessien kehittämiseen.

Toimintasäännön mukaan asiakasraati kokoontuu 4 – 6 kertaa vuodessa. Vuonna 2025 vanhusneuvosto kokoontui kuitenkin poikkeuksellisesti vain kolme kertaa puheenjohtajiensa johdolla. ”Vanha” vanhusneuvosto kokoontui Mikko Hännisen johdolla keväällä kaksi kertaa ja uusi vaalien jälkeen asetettu neuvosto Annikki Klemolan johdolla vain yhden kerran. Vanhusneuvosto käsitteli kokouksissaan 27 pykälää (vrt. vuonna 2024 oli 30). Kokouksista kaksi on ollut fyysistä ja yksi on ollut teamsillä.

Klart vi kan...och Soite kan!

17.02.2025

Jussi Salminen

Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö

1. Vanhusneuvoston taustaa

Hyvinvointialueet ovat monella mittapuulla Suomen kaikkien aikojen suurin uudistus, joka koskee kansalaisille ja asiakkaille tärkeitä terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden palveluita. Tavoitteena on, että kaikki saavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä palo- ja pelastustoimen palvelut laadukkaasti ja yhdenvertaisesti. Uudistuksessa kansalaisten vaikutusmahdollisuudet korostuivat ja lisääntyivät.

Laki hyvinvointialueesta linjaa vahvasti osallistumista. Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä (29 §).

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan lain mukaan edistää erityisesti (29 §):

1. järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä asiakasraateja;
2. selvittämällä asukkaiden ja hyvinvointialueella säännönmukaisesti tai pitempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
3. valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia hyvinvointialueen toimielimiin;
4. suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
5. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua hyvinvointialueen talouden suunnitteluun;
6. tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosääntö on vahvistettu 7.3.2022 olleessa hyvinvointialueen valtuustossa. Hallintosäännön kolmannessa luvussa todetaan meidän alueemme vaikuttamistoimielimet, joita ovat:

- alueneuvottelukunta
- nuorisovaltuusto
- vanhusneuvosto
- vammaisneuvosto
- asiakasraati

Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielimillä on tärkeä rooli hyvinvointialue-demokratiassa. Ne kuitenkin edustavat vain osaa hyvinvointialueen asukkaista, ja niiden jäsenten valinta kunnallisista vaikuttamistoimielimistä kasaa osallistumis-, edustamis- ja vaikuttamismahdollisuuksia varsin harvalukuiselle joukolle. Hyvinvointialueen demokratia- ja osallisuustyön tavoitteena tulee olla mahdollisimman laajan asukasosallistumisen ja vaikuttamisen mahdollistaminen ja tukeminen. Alueilla tarvitaan monenlaisia osallistumisen paikkoja, joissa kuka tahansa saa äänensä kuuluviin. Demokraattisen uudistuksen onnistuminen edellyttää joustavasti ja laajasti ihmisten palautteen ja panoksen hyödyntämistä heidän

lähipalvelujensa jatkuvassa kehittämistyössä. Näihin tavoitteisiin vanhusneuvosto yhdistettynä sähköiseen palautekanavaan antaa hyvän mahdollisuuden.

Hyvinvointialueella tarvitaan edustuksellisia ja suoria osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Edustuksellista vaikuttamista on esimerkiksi äänestäminen hyvinvointialuevaaleissa, asettuminen ehdokkaaksi hyvinvointialuevaaleissa sekä osallistuminen hyvinvointialueelle perustettavien vaikuttamistoimielinten toimintaan. Suoria osallistumismuotoja voivat puolestaan olla esimerkiksi aloitteiden tekeminen, osallistuminen yhteistyötilaisuuksiin ja asiakasraateihin, osallistuminen palvelujen kehittämiseen sähköisen alustan kautta, kokemusasiantuntijana ja kehittäjäasiakkaana toimiminen, kyselyihin vastaaminen ja palautteen antaminen.

2. Vanhusneuvoston valinta ja kokoonpano

Laissa määrätään, että aluehallituksen on asetettava ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vanhusneuvosto. Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien toimielinten jäsenistä siten, että kustakin kunnasta valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamiselinten toimintaedellytyksistä.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvostoon valittiin (kevään 2022 vaalien jälkeen) kaikkiaan 10 jäsentä, joista kolme Kokkolasta (huomioiden kaksikielisyys) ja muista alueen kunnista yksi edustaja. Lisäksi aluehallituksen kaksi edustajaa. Valituiksi tulivat Hänninen Mikko pj, Palosaari-Penttilä Pirjo vpj ja jäsenet Forsström Jörgen, Itäniemi Aimo, Juusela-Pekkarinen Sirkka, Klemola Eero, Lindfors Kalevi, Norppa Raija, Salo Annikki, Torppa Sari, Alpia Arto aluehallitus, Teerikangas Kristiina aluehallitus, Salminen Jussi esittelijä ja Westmark Kaj sihteeri.

Kevään 2025 vaalien jälkeen pyydettiin kuntia nimeämään uudet ehdokkaat vanhusneuvostoon. Valituiksi tulivat Klemola Annikki pj, Parkkila Sirpa vpj ja jäsenet Emmes Eija, Harju Ulla-Riitta, Hertteli Anni, Juusela-Pekkarinen Sirkka, Kupari Marketta, Oosi-Overton Outi, Pilvilampi Asta, Silvander Catarina, Björkgren Magnus aluehallitus, Pajunpää Tapio aluehallitus, Salminen Jussi esittelijä ja Westmark Kaj sihteeri.

3. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät

Vanhusneuvostolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vanhusväestön sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja heidät tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 325 2. mom.) Vaikuttamistehtävän hoitaminen edellyttää, että vanhusneuvosto saa riittävät tiedot hyvissä ajoin ajankohtaisista asioista ja hankkeista ja että heille varataan mahdollisuus vaikuttamiseen jo päätösten valmisteluvaiheessa.

Vanhusneuvosto:

- lisää maakunnan vanhusten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä vanhuksia koskevissa palveluissa yliorganisaatorajojen.
- tukee yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien ja niiden vanhusneuvostojen välillä.
- kokoaa alueensa vanhusten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapaamisia ja jalkautumalla palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto kokoaa aineistoa kannanotoiksi tai aloitteiksi eteenpäin vietäväksi.
- pitää yhteyttä sekä toimii rakentavassa ja ennakoivassa vuorovaikutuksessa hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- osallistuu alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laadintaan sekä sen seurantaan.
- tekee vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana.
- tekee toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle.
- tekee hyvinvointialueen viestinnän kanssa viestintäsuunnitelman, joka päivitetään tarvittaessa.
- nimeää tarvittaessa edustajansa työryhmiin.
- tekee aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja.

Vanhusneuvoston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa tälle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan vanhusneuvoston ja hyvinvointialueen vanhusneuvoston välillä. Tämän tulee myös tuoda edustamansa kunnallisen vanhusneuvoston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointia alueen vanhusneuvostoon.

Hyvinvointialueen vanhusneuvostoon voidaan tuoda myös kuntien vaikuttamistoimielinten kautta asioita, jotka liittyvät hyvinvointialueen toimintaan ja näin saadaan vahvistettua myös alueellista asiakasnäkökulmaa toimi- ja palvelualueiden johtamiseen. Vaikuttamistoimielimet voivat ottaa kokouksiinsa käsiteltäväksi oma-aloitteisesti asioita, joiden ne arvioivat olevan merkittäviä edustamansa väestöryhmän näkökulmasta. Vanhusneuvoston keskeiseen rooliin kuuluukin esimerkiksi aloitteiden, lausuntojen ja kannanottojen tekeminen.

3.1 Vuoden 2025 vanhusneuvoston kokoukset, teemat ja asiantuntijat

18.02.2025 Johtajaylihoitaja / toimialuejohtaja Piia Kurikkala kertoi Sote-keskuksen ajankohtaisista asioista. Lisäksi hän ja kehittäjäkoordinaattori Merja Kangasharju vastasivat jäsen Aimo Itäniemen 17.9.2024 lähettämään kirjeeseen vanhusneuvostolle.

Tämän pykälän kohdalla vanhusneuvosto esitti, ettei Soite enää kotiuttaisi ikäihmisiä yöaikaan, jollei ole varmistettu, että hän saa tarvittavan ja riittävän palvelun tullessaan turvallisesti kotiin. Kotiuttamiseen liittyen pyydettiin samalla saattajaa esim. taksinkuljettajaa viemään ikäihminen sisään kotiin asti.

Varsinaisen ikääntyneiden palveluiden kattavan ajankohtaiskatsauksen piti sosiaalijohtaja / toimialuejohtaja Tarja Oikarinen-Nybacka.

Hyväksyttiin omalta osaltaan vanhusneuvoston vuosiraportti ja päätettiin lähettää se edelleen aluehallitukselle tiedoksi.

THL:n kysely ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemisesta. Merkittiin tiedoksi, että vanhusneuvoston puheenjohtaja Mikko Hänninen on vastannut ko. kyselyyn.

Toholammin kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston sekä Eläkeliiton Toholammin yhdistys ry:n kirje 8.1.2025 / kannanotto Toholammin kunnan asukkailta hyvinvointialue Soiten säästöihin. Neuvosto antoi kannanoton, jossa se korosti tiedottamisen ja asukkaiden osallistamisen tärkeyttä tehtäessä isoja muutoksia palveluihin ja palveluprosesseihin. Lisäksi neuvosto edellytti, että välttämättömät säästöt tehdään oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti.

7.5.2025 Palvelualuejohtaja Hanna Saarinen operatiivisesta palvelualueesta esitteli Sairaala ja akuuttipalveluiden ajankohtaiskatsauksen.

Osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen kertoi Osallistuvan budjetoinnin 100.000 euron käyttötarkoituksista erityisesti ikääntyneiden kannalta. Ikääntyneiden virkistystoimintaan sekä seniorineuvolan toiminnan laajentamiseen ja ikääntyneiden liikkumisen ylläpidon tukemiseen saatiin mukavasti rahaa äänestyksen perusteella.

Kehittäjäkoordinaattori Minna Dahlbacka ja kehittämiskoordinaattori Satu Marjakangas kertoivat Ainutlaatuisesti arjessa – omaishoidon porrastetun tukemallin luominen ja kehittäminen Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soitessa hankkeesta.

Sisäinen tarkastaja Tommi Koskinen kertoi sisäisen tarkastajan työstä Soitessa.

Sosiaalityöntekijä Silva Sevola kertoi opinnäytetyöstään ja siihen sisältyvästä dialogista, joka koski tukea tarvitsevien ikäihmisten palveluja ja hyvää tukea.

Eläkeläiset ry / Pohjanmaan aluejärjestö toimittanut aloitteen ympärivuorokautisen asumispalvelujen paikkojen määrästä. Merkittiin tiedoksi aluehallituksen päätös 28.4.2025.

Palvelualuejohtajat Minna Mäkitalo-Rauma ja Sari Kallinen kertoivat jaksohoitojen muutoksesta / muutostiedotteesta ja Kannuksen yleislääketieteen osaston muuttumisesta

Vanhan neuvoston evästyksiset uudelle vanhusneuvostolle. Pyyntö kunnille nimetä uudet ehdokkaat vanhusneuvostoon 31.8.2025 mennessä.

09.12.2025 Uuden vanhusneuvoston järjestäytymiskokous. Kokouksen avasi iältään vanhin edustaja, joka toimi puheenjohtajana varsinaisen puheenjohtajan valintaan saakka. Vanhusneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Annikki Klemola ja varapuheenjohtajaksi Sirpa Parkkila.

Palvelualuejohtaja Minna Mäkitalo-Rauman ajankohtaiskatsaus ikääntyneiden toimialueelta. Lisäksi Mäkitalo-Rauma vastasi uuden neuvoston kysymyksiin.

Merkittiin tiedoksi ja tutustuttiin aluehallituksen 1.12.2025 hyväksymään vanhusneuvoston toimintasääntöön.

Valittiin neuvostolle työvaliokunta, jotta pystytään vastaamaan tarvittaessa nopeasti erilaisiin lausuntopyyntöihin.

Valittiin kaksi edustajaa Voimaa vanhuuteen työryhmään.

Valittiin edustaja ja hänelle varaedustaja Tervia Logistiikka asiakastyöryhmään.

Annettiin lausunto / kannanotto Pohjanmaan ruotsinkielisen eläkeliiton kirjeeseen 6.11.2025, jossa he olivat huolissaan vanhusneuvoston oikeudesta vaikuttaa ikäihmisiä

koskeviin asioihin. Vanhusneuvosto yhtyi eläkeliiton lausuntoon ja edellytti vanhusneuvostolle lain edellyttämää mahdollisuutta vaikuttaa ikäihmisiä koskeviin päätöksiin.

Annettiin evästyksiä osallistumisen ohjelman laadintaan ja samalla varattiin mahdollisuus myöhemmin kommentoida ohjelmaa, joka menee valtuuston hyväksyttäväksi.

Annettiin vaikuttamistoimielinten yhteinen lausunto hyvinvointialueen strategiasta vuosille 2026 – 2029.

Päätettiin esittää aluevaltuustolle sekä vanhus- että vammaisneuvostoille puhe- ja läsnäolo-oikeutta aluevaltuuston kokoukseen.

4. Katse tulevaisuuteen

Vanhusneuvosto toivoo, että tulevana toimintavuonna 2026 toimi- ja palvelualueet sekä toimintayksiköt hyödyntäisivät toiminnassaan vahvemmin vanhusneuvoston alueellista ja monipuolista käytännön kokemusta palveluista- ja palveluprosesseista. Vanhusneuvosto katsoo, ettei sille ole annettu optimaalista mahdollisuutta vaikuttaa hyvinvointialueen suunnittelu- ja kehittämistyöhön ja toivoo, että näin olisi jatkossa paremmin ja mieluusti vielä varhaisessa vaiheessa. Tiedottaminen, osallistaminen ja ainakin pienimuotoinen ennakkovaikutusten arviointi on tarpeen, jotta päästään entistä paremmin yhdessä eteenpäin ja voimme nauttia hyvistä, laadukkaista ja vaikuttavista palveluista jatkossakin.